

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE.....	5
CAPITOL PRELIMINAR. NOȚIUNEA DE SUCCESIUNE.....	7
1. Definiție. Terminologie.....	7
2. Reglementarea legală a succesiunii și modificările ei în timp.....	8
3. Terminologie.....	10
TITLUL I. CONDIȚIILE GENERALE ALE SUCCESIUNII.....	15
CAPITOLUL I. DESCHIDEREA SUCCESIUNII.....	15
4. Semnificație.....	15
Secțiunea I <i>Cauzele deschiderii moștenirii</i>	15
5. Decesul persoanei este cauza deschiderii moștenirii.....	15
Secțiunea a II-a <i>Data și locul deschiderii moștenirii</i>	17
§1. Data deschiderii succesiunii.....	17
6. Data decesului lui de cuius este data la care se deschide succesiunea (art. 954 alin. 1 C. civ.).....	17
6.1. Consecințele atașate acestei date.....	17
§2. Proba decesului și a datei acestuia.....	18
§2. Locul deschiderii moștenirii.....	19
7. Moștenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului (art. 954 alin. 2 C. civ.).....	19
CAPITOLUL II. CONDIȚIILE PENTRU A MOȘTENI.....	21
Secțiunea I <i>Existența succesibililor (capacitatea succesorală)</i>	21
8. Numai persoanele fizice pot fi moștenitori legali.....	21
Secțiunea a II-a <i>Succesibilii să nu fie nedemni</i>	22
9. Noțiune.....	22
10. Tipuri de nedemnitare. Noul Cod civil reglementează două tipuri de nedemnitare: de drept (§1) și judiciară (§2).....	23
§1. Nedemnitarea de drept. Cazuri.....	23
11. Condițiile comune cazurilor nedemnității de drept.....	23
12. Modul de operare al nedemnității legale.....	24
§2. Nedemnitarea judiciară.....	25
13. Cazurile nedemnității judiciare.....	25
14. Condiții comune cazurilor de nedemnitare judiciară.....	25
15. Condiții specifice cazului de nedemnitare pentru săvârșirea infracțiunii de violență.....	25
16. Modul de operare al nedemnității judiciare.....	25
17. Termenul de formulare a cererii.....	26
18. Titularii cererii.....	26
19. Efectele nedemnității.....	26
20. Înlăturarea efectelor nedemnității.....	28

Secțiunea a III-a <i>Chemarea la moștenirea lui de cuius</i>	29
21. Persoana ce se pretinde moștenitor trebuie să aibă chemare la moștenirea lui <i>de cuius</i> (vocație generală).....	29
22. Dovada legăturii de rudenie cu <i>de cuius</i> și a relației de căsătorie	31
23. Proba calității de legatar	33
 TITLUL II. DEVOLUȚIUNEA MOȘTENIRII.....	 34
 CAPITOLUL I. DEVOLUȚIUNEA LEGALĂ.....	 34
24. Ordinea chemării la succesiune a persoanelor care sunt legate prin rudenie cu defunctul.....	34
Secțiunea I <i>Tehnica de stabilire a ordinii chemării rudelor la moștenire</i>	35
§1. Noțiunile utilizate pentru determinarea ordinii chemării rudelor	35
25. Sistemul determinării ordinii chemării rudelor <i>ab intestat</i> se bazează pe trei noțiuni esențiale: clasă (de moștenitori), grad de rudenie, și linie; la care se adaugă noțiunea de ramură și cea de trunchi	35
26. Departajarea rudelor după criteriul claselor de moștenitori. Principiul proximității claselor de moștenitori	38
27. Departajarea rudelor după criteriul gradului de rudenie. Principiul proximității gradului de rudenie.....	38
28. Principiul egalității succesibililor de același grad	38
§3. Corectarea principiilor.....	39
A. Mecanismul ramurii (liniei) sau despicăturii	39
29. Excepție de la principiul egalității moștenitorilor de grad egal.....	39
B. Reprezentarea succesorală	39
30. Noțiune.....	39
31. Cazurile de aplicare. Reprezentarea se aplică rudelor din clasa descendenților și colateralilor privilegiați.....	40
32. Condițiile reprezentării.....	41
33. Efectele reprezentării.....	42
34. Efectul particular al reprezentării nedemnului	43
35. Incidența reprezentării în calculul cotității disponibile	43
Secțiunea a II-a <i>Moștenitorii legali</i>	43
36. Aplicarea regulilor devoluțiunii legale.....	43
36.1. Categoriile de moștenitori considerate desuete.....	44
36.2. Categoria moștenirilor anormale	44
§1. Soțul supraviețuitor.....	44
A. Caracterizarea generală a dreptului la moștenire a soțului supraviețuitor.....	45
37. Evoluția dreptului la moștenire a soțului supraviețuitor. Regim asimilat moștenitorilor legitimi (rude cu <i>de cuius</i>).....	45
B. Chemarea la moștenire (vocația succesorală generală)	46
38. Condiții generale ale chemării la moștenire a soțului supraviețuitor: dovada subzistenței căsătoriei.....	46
C. Devoluțiune legală. Soțul supraviețuitor nu este subordonat principiilor devoluțiunii legale aplicabile rudelor defunctului	46
39. Regulile particulare ale devoluțiunii aplicabile soțului supraviețuitor	46
D. Drepturilor succesorale ale soțului supraviețuitor. Enumerare	47
I. Dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor în concurs cu diferitele clase de moștenitori	47

40. Caracterizare generală a dreptului la moștenire al soțului supraviețuitor în concurs cu succesorii din diferite clase	47
41. Întinderea cotei soțului supraviețuitor. Persoanele ce intră în categoria descendenților	48
42. Întinderea cotei soțului supraviețuitor. Persoanele ce intră în categoria ascendenților privilegiați și a colateralilor privilegiați	48
43. Întinderea cotei soțului supraviețuitor când intră în concurs fie cu ascendenții ordinari, fie cu colateralii ordinari.....	49
44. Întinderea cotei soțului supraviețuitor în concurs cu moștenitori legali aparținând unor clase diferite.....	49
45. Întinderea cotei soțului supraviețuitor în concurs cu alte persoane ce beneficiază, ca efect al căsătoriei putative, dreptul la moștenire ca soț supraviețuitor	50
46. Calcularea cotei părți din succesiune a soțului supraviețuitor	50
47. Regimul juridic al dreptului succesoral al soțului supraviețuitor	51
II. Dreptul special al soțului supraviețuitor asupra mobilelor și obiectelor aparținând gospodăriei casnice	52
48. Noțiunea de drept special al soțului supraviețuitor asupra mobilelor și obiectelor aparținând gospodăriei casnice.....	52
49. Obiectul dreptului succesoral special al soțului supraviețuitor	52
III. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor	54
50. Noțiunea de drept de abitație.....	54
IV. Dreptul locativ al soțului supraviețuitor	55
51. Soțul supraviețuitor are drepturi locative egale cu soțul decedat chiar dacă acesta a fost titularul contractului	55
§2. Clasa descendenților.....	55
I. Compunerea clasei descendenților	55
52. Este alcătuită din descendenții legitimi, adică rude de sânge indiferent că au fost născuți din aceeași căsătorie ori din căsătorii diferite și din asimilații lor, descendenții legitimați	55
II. Aplicarea regulilor devoluțiunii legale a moștenirii	56
53. Excluderea vechilor privilegii	56
III. Regimul drepturilor succesorale ale descendenților.....	57
54. Regim complet	57
§3. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați.....	57
I. Intercalarea clasei mixte a moștenitorilor privilegiați	57
55. Clasa mixtă calificată a fi o categorie distinctă de moștenitori	57
II. Compunerea clasei	58
56. Clasa ascendenților privilegiați și a colateralilor privilegiați este alcătuită din tatăl și mama lui <i>de cuius</i> (art. 976 alin. 1 C. civ.) și din frații și surorile acestuia, ca și din descendenții lor până la gradul patru (nepoți, strănepoți de soră și frate) (art. 976 alin. 2 C. civ.).....	58
III. Aplicarea regulilor devoluțiunii legale a moștenirii.....	59
57. Fiind o clasă mixtă, interesează, în special, ipoteza în care cele două categorii intră în concurs	59
IV. Regimul drepturilor succesorale	62
58. Colateralii privilegiați	62
58.bis Ascendenții privilegiați.....	62
§4. Ascendenții ordinari	62
I. Compunerea clasei.....	62
59. Succesorii ordinari alcătuiesc a treia clasă de moștenitori	62
II. Aplicarea regulilor devoluțiunii legale a moștenirii	62

60. Ascendenții ordinari sunt chemați la succesiune când descendenții, ascendenții privilegiați și colaterali privilegiați, nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni (art. 982 alin. 2 C. civ.)	62
III. Regimul drepturilor succesoriale	62
61. Regim juridic restrâns	62
§5. Colateralii ordinari	62
I. Compunerea clasei	63
62. Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul patru inclusiv, cu excepția colateralilor ordinari, adică unchii și mătușile precum și verișorii, indiferent pe ce ramură sunt înrudiți cu <i>de cuius</i> , maternă sau paternă	63
II. Aplicarea regulilor devoluțiunii legale a moștenirii	63
63. Ei vin la succesiune numai în lipsa tuturor celorlalte categorii de moștenitori (art. 983 alin. 2 C. civ.)	63
III. Regimul drepturilor succesoriale	63
64. Regim juridic restrâns	63
§6. Dreptul statului și a unității administrativ-teritoriale locale asupra moștenirii vacante	63
65. Reglementarea dreptului statului sau a unității administrativ-teritoriale locale de a culege moștenirea vacantă	63
66. Condițiile comune și cele speciale ale dreptului unității administrativ-teritoriale locale și statului de a culege moștenirea vacantă	64
67. Condițiile comune	65
68. Declararea vacanței moștenirii	66
69. Condițiile speciale	66
I. Unitatea administrativ-teritorială locală este moștenitor legal	67
70. Natura juridică a dreptului unității administrativ-teritoriale locale de a culege moștenirea vacantă	67
71. Devoluțiunea legală a moștenirii unității administrativ-teritoriale	67
72. Dreptul la moștenire unității administrativ-teritoriale	67
II. Dreptul statului asupra moștenirii vacante	69
73. Dreptul statului asupra moștenirii vacante sub noul Cod civil are o reglementare asemănătoare cu cea din vechiul Codul civil	69
A. Natura drepturilor statului asupra moștenirii vacante	70
B. Consecințele naturii dreptului statului de a culege moștenirea	71
74. Caracterele juridice al dreptului statului	73
Secțiunea a III-a <i>Reguli derogatorii de la devoluțiunea legală a moștenirii (succesiumile anormale)</i>	73
A. Devoluțiunea întemeiată pe natura bunurilor	73
75. Noțiune	73
B. Devoluțiunea întemeiată pe originea bunurilor	76
76. Dreptului nostru civil îi este indiferent originea bunurilor. Există însă unele cazuri care amintesc de regulile ce țineau cont de originea bunurilor	76
CAPITOLUL II. DEVOLUȚIUNEA MOȘTENIRII PRIN LIBERALITĂȚI	77
77. Unitatea materiei. Continuare	77
Subcapitol preliminar <i>Noțiunea de liberalitate</i>	78
78. Definiție	78
79. Tipuri	78
80. Identificarea liberalităților	78

§1. Distanția dintre actele cu titlu oneros și actele cu titlu gratuit. Elementele defnitorii ale liberalităților.....	78
81. Contractul cu titlu oneros și cel cu titlu gratuit	78
82. Elementele defnitorii ale actelor cu titlu gratuit: elementul material și cel subiectiv.....	79
§2. Distanția dintre actele juridice cu titlu gratuit	80
83. Domeniul actelor cu titlu gratuit	80
84. Elementele de identificarea a liberalităților în cadrul actelor cu titlu gratuit	80
§3. Distanția liberalităților între ele. Definiția legatului și a donației.....	81
85. Valorile patrimoniale pot fi transmise cu titlu gratuit exclusiv, prin doua tipuri de acte: <i>donația și legatul</i> cuprins în testament, denumite liberalități	81
§4. Enumerarea restricțiilor legale ale formării și ale puterii de a dispune prin liberalități	82
86. Libertatea de a dispune cu titlu gratuit, este limitată de multe exigențe, ce explică configurația regimului liberalităților	82
Subcapitolul I <i>Condiții de fond pentru validitatea liberalităților</i>	84
87. În principiu se aplică dreptul comun, la care se adaugă condițiile speciale de validitate ale liberalităților	84
Secțiunea I <i>Consimțământul</i>	84
§1. Dreptul comun	84
88.....	84
§2 Aplicațiile regulilor dreptului comun al consimțământului la liberalități	85
A. Consimțământului dispunătorului și al beneficiarului trebuie să existe și să fie dat cu discernământ	85
89. Intenția de a face o liberalitate și de a o primi trebuie să existe	85
90. Pentru a exista în mod <i>real</i> , consimțământul trebuie să emane de la o <i>persoană conștientă și responsabilă</i> , adică o persoană ce are puterea mentală de a <i>discerne</i>	86
91. Sancțiunea. Termenul de exercitare a acțiunii.....	87
92. Momentul la care trebuie să existe lipsa discernământului dispunătorului. Proba	88
B. Voința manifestată trebuie să fie reflectată și liberă	88
93. În principiu se aplică dreptul comun	88
94. Lipsa viciilor de consimțământ. Enumerare	89
95. Eroarea asupra persoanei beneficiarului	89
96. Eroarea asupra bunului	90
97. Specificul dolului în liberalități	90
98. Consimțământul smuls sub imperiul unei temeri justificate.....	91
99. Sancțiunea	91
Secțiunea a 2-a <i>Capacitatea. Restricțiile legale ale capacității juridice a dispunătorului și a beneficiarului</i>	92
§1. Noțiunea de capacitate și cea de incapacitate	92
100. Capacitatea	92
101. Incapacitatea.....	92
§2. Reglementarea <i>incapacității</i> de a dispune și de a primi prin liberalități	93
102. Regula generală.....	93
103. Regulile speciale	93
I. Incapacitățile generale de a dispune și de a primi prin liberalități	94
A. Incapacitatea generală a dispunătorului	94
104. Natura incapacității dispunătorului. Justificarea	94
105. Incapacitatea de folosință a dispunătorului	94
106. Minorii, fără nicio distincție.....	95
107. Regim juridic al capacității asimilat cu cel al minorului sub 14 ani.....	95

107 bis. Excepție	95
108. Interdicția comercianților aflați în insolvență ori în insolvență iminentă de a face donații în perioada suspectă	95
109. Momentul la care se apreciază incapacitatea de a dispune.....	96
110. Sancțiunea încălcării incapacității de folosință a dispunătorului.....	96
B. Incapacitatea generală a beneficiarului	96
111. Natura incapacității beneficiarului. Justificare	96
112. Incapacitatea de exercițiu a beneficiarului	97
113. Regimul dreptului comun al incapacității de exercițiu	97
114. Natura actului de acceptare a liberalității dictată de modalitățile ei	97
115. Implicațiile regulii speciale de acceptare a donației, prevăzută în art. 1013 C. civ.	98
116. Regula de principiu privind incapacitatea de exercițiu a beneficiarului.....	99
116 bis. Excepții.....	99
117. Exprimarea voinței de a accepta liberalitatea de surdomut	99
118. Trebuie să distingem între persoanele de drept public și cele de drept privat recunoscute ca având utilitate publică, ca și cele cu ori fără scop lucrativ.....	100
119. Momentul la care se verifică respectarea exigențelor capacității de exercițiu pentru acceptarea liberalității	101
120. Sancțiunea încălcării incapacității generale de a primi liberalitatea.....	101
II. Incapacitățile speciale	101
121. Natura incapacităților speciale. Incapacități de folosință ale beneficiarului.....	101
A. Incapacitatea absolută de folosință a beneficiarului.....	101
122. Unele incapacități de folosință au efecte <i>erga omnes</i> , fiind astfel denumite <i>absolute</i>	101
123. Capacitatea de folosință a beneficiarului persoană fizică.....	102
124. Existența și determinarea beneficiarului, ce pare o evidență pentru un nejurist, sunt incidente în special în legate	102
125. Liberalitatea cu sarcină.....	103
126. Determinarea beneficiarului	103
127. Dubla condiție a capacității de folosință a beneficiarului.....	104
128. Condiția existenței personalității juridice a persoanei juridice	104
129. Condiția respectării principiului specialității persoanei juridice	105
B. Incapacitatea relativă de folosință a beneficiarului	106
130. Unele incapacități ale beneficiarului sunt incidente doar în raport cu anumite categorii de dispunători, fiind denumite <i>relative</i>	106
131. Aceștia nu sunt propriu-zis incapabili, ci mai degrabă interdicții pentru a împiedica un abuz de autoritate față de minorul devenit major	107
132. Și aici, se prezumă abuzul de influență al medicilor, farmaciștilor, preoților sau altor persoane asupra bolnavului, temei al declarării incapacității lor, în realitate interdicții	107
133. Suspiciunea de abuz de influență a acestor persoane, temei al declarării incapacității, există numai în legate.....	108
134. Momentul la care se apreciază capacitatea de a primi liberalitatea	109
135. Sancțiunea încălcării regulilor privind capacitatea beneficiarului.....	109
136. Nulitatea pentru simulație	109
Secțiunea a 3-a <i>Obiectul liberalității</i>	110
137. Obiectul contractelor în dreptul comun.....	110
138. Obiectul liberalităților	111
§1. Bunul transmis în liberalitățile pure și simple	112
139. Originalitatea parțială a obiectului liberalităților.....	112
140. Condițiile obiectului liberalităților	112

§2. Modalitățile liberalităților.....	115
141. Stipulațiile particulare și influența lor asupra liberalităților.....	115
142. Termenul, modalitate ce afectează liberalitatea.....	115
143. Afectarea liberalităților de condiții și sarcini.....	115
144. Diversitatea sarcinilor și condițiilor și implicațiile lor asupra calificării liberalității.....	115
145. Condiția.....	116
146. Sarcina.....	117
147. Condiții de valabilitate ale sarcinii.....	118
148. Sancțiunea încălcării condițiilor de valabilitate ale sarcinilor și condițiilor liberalităților.....	122
149. Revizuirea sarcinilor și condițiilor.....	122
Secțiunea a 4-a <i>Cauza</i>	124
150. Noțiunea de cauză.....	124
151. Teoria cauzei în dreptul comun.....	124
152. Utilitatea elementului cauză.....	125
153. Noțiunea de cauză a liberalității. Cauza subiectivă, motiv determinant.....	125
154. Cauza-condiție <i>sine qua non</i>	127
155. Proba cauzei; sancțiunea.....	127
Subcapitolul II <i>Condițiile speciale ale liberalităților</i>	127
Secțiunea I <i>Regulile speciale ale donației</i>	128
156. Definiție.....	128
Subsecțiunea I <i>Formarea donației</i>	128
§1. Reguli particulare privind consimțământul în formarea donației.....	128
A. Momentul și locul formării consimțământului între absenți.....	128
157. Momentul și locul formării donației între absenți. Revocarea ofertei și caducitatea ofertei și a acceptării.....	128
B. Regimul precontractelor de donație. Promisiunea de donație.....	129
158. Promisiunea de donație.....	130
§2. Condiția de fond a irevocabilității speciale a donației.....	130
A. Irevocabilitatea contractelor potrivit dreptului comun.....	130
159. Principiul irevocabilității.....	130
160. Excepții. Limita dreptului de revocare unilaterală convențională.....	130
B. Principiul irevocabilității speciale a contractului de donație.....	131
161. Noțiune.....	131
C. Aplicații ale irevocabilității speciale a donației. Clauzele prohibite.....	131
162. Domeniul de aplicație.....	131
163. Sancțiuni.....	133
D. Clauza întoarcerii convenționale.....	133
164. Noțiune.....	133
165. Obligația publicității.....	133
§3. Condiții de formă ale donației.....	133
A. Exigențele formei donației.....	133
166. Donația este un contract autentic (a). În cazul în care donația cuprinde bunuri mobile acestea trebuie enumerate în contract și evaluate (b). Cu scop informativ, contractul de donație este înscris în registrul național notarial (.....)	133
167. Forma autentică.....	134
168. Noțiune.....	134
169. Noțiune.....	134
170. Nulitatea absolută. Confirmarea de moștenitori.....	135
B. Excepțiile de la forma solemnă. Atenuarea formalismului.....	135

171. Excepțiile reglementate expres de noul Cod civil	135
172. Noțiune.....	135
173. Noțiune.....	137
174. Noțiune.....	138
Subsecțiunea a II-a <i>Efectele donației</i>	140
175. Dublul caracter.....	140
176. Transferul proprietății drepturilor reale este, cu excepția imobilelor, un efect al contractului.....	140
§1. Obligațiile donatorului.....	141
177. Obligația de predare a bunului	141
178. Obligația de garanție	141
§2. Obligațiile donatarului.....	142
179. În principiu donatarul nu este ținut de obligații.....	142
Subsecțiunea a III-a <i>Revocarea donațiilor</i>	142
180. Noțiune. Reguli comune.....	142
181. Modul de operare al revocării	142
§1. Revocarea promisiunii de donație	143
182. Cazurile revocării promisiunii de donație	143
183. Modul de operare al revocării promisiunii de donație.....	143
§2. Revocarea pentru ingratitudine.....	144
184. Noțiune.....	144
185. Cazurile legale de ingratitudine și condițiile acesteia	144
186. Mod de operare: revocarea judiciară	145
187. Efectele revocării	146
§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcini.....	147
188. Noțiune.....	147
189. Condițiile revocării.....	147
190. Modul de operare: revocarea este întotdeauna judiciară	148
191. Efectele revocării	148
§4. Alte cazuri de revocare ale donației: revocarea donațiilor între soți.....	148
192. Particularitățile condițiilor de formare a donațiilor între soți. Consecințe.....	148
Secțiunea a II-a <i>Regulile speciale ale testamentului</i>	149
Subsecțiunea I <i>Forma testamentului</i>	150
§1. Condițiile comune de formă	150
I. Necesitatea existenței unui înscris (<i>instrumentum</i>).....	150
193. Testamentul este un act solemn.....	150
194. Forma scrisă; sancțiunea încălcării ei.....	151
195. Proba existenței testamentului.....	151
II. Interdicția testamentului reciproc (mutual sau conjunct).....	152
196. Condițiile testamentului reciproc. Sancțiune.....	152
III. Înscrierea testamentului autentic în Registrul național notarial	153
197. Formalitate cu scop informativ.....	153
§2 Formele testamentului	153
A. Testamentul olograf.....	153
198. Noțiune.....	153
199. Condiții de formă	154
200. Puterea doveditoare a testamentului olograf	156
B. Testamentul autentic	157
201. Noțiune.....	157
202. Formalitățile autentificării testamentului prevăzute de Codul civil.....	157

203. Puterea doveditoare	158
C. Testamentele privilegiate	159
204. Testamentele autentice	159
205. Testamentul făcut în timp de boală contagioasă	159
206. Testamentul maritim	159
207. Testamentul militarilor	159
208. Testamentul în instituțiile sanitare	160
209. Reguli comune testamentelor privilegiate. Testamentele privilegiate au reguli comune privind:	160
E. Alte forme de testament	160
210. Testamentul internațional	160
211. Testamentul sumelor de bani și al valorilor depozitate	161
§3. Sancțiunea încălcarea condițiilor de formă ale testamentelor	163
212. Sancțiunea încălcării regulilor de formă	163
Subsecțiunea a II-a <i>Conținutul și efectele testamentului</i>	164
§1. Conținutul dispozițiile patrimoniale ale testamentului	164
213. Importanța dispozițiilor patrimoniale	164
214. Alte dispoziții patrimoniale	165
I. Legatele. Condiții de fond	165
215. Definiția legatelor	165
A. Legatarii	166
216. Definiție	166
217. Desemnarea legatarilor. Condiții de fond (continuare)	166
218. Moduri de desemnare	167
B. Obiectul legatelor	168
219. Definiția legatului	168
220. Clasificarea legatelor	168
221. Noțiune	169
222. Formula legatului universal	169
223. Efectele	170
224. Noțiune	170
225. Deosebirea dintre legatul universal și cel cu titlul universal	171
226. Efectele legatului cu titlu universal sunt variate după obiectul lor	172
227. Noțiune	172
228. Efecte	175
229. Executarea sarcinilor. Regulă particulară de executare a legatelor cu sarcini excesive ...	176
230. Dificultăți de interpretare și de calificare a legatelor	176
II. Dezmoștenirea	177
231. Noțiune	177
232. Felurile dezmoștenirii	177
233. Efectele dezmoștenirii	179
§2. Conținutul dispozițiilor extrapatrimoniale	181
234. Dispozițiile extrapatrimoniale ale testamentului	181
A. Dispoziții de recunoaștere a copilului printr-un testament autentic	182
235. Felul și caracterul testamentului de recunoaștere a copilului	182
B. Desemnarea unuia sau mai multor executori testamentari	182
236. Executarea testamentului	182
237. Noțiunea de executor testamentar	183
238. Puterile executorului testamentar	184
239. Răspunderea executorului testamentar	185

240. Durata și încetarea sezinei.....	186
C. Alte dispoziții extrapatrimoniale.....	186
241. Dispoziții cu un pronunțat caracter personal.....	186
§3. Interpretarea testamentului.....	187
242. Reguli legale de interpretare.....	187
Subsecțiunea a III-a <i>Revocarea și alte cauze de ineficacitate ale testamentelor și a legatelor legal încheiate</i>	188
243. Cauze de ineficacitate specifice testamentului. Rațiune.....	188
§1. Revocarea voluntară a testamentului.....	188
244. Noțiune.....	188
I. Revocarea expresă.....	189
245. Noțiune.....	189
246. Formele de revocare expresă și conținutul ei.....	189
A. Revocarea printr-un testament posterior.....	189
B. Revocarea printr-un act notarial.....	189
II. Revocarea tacită.....	190
247. Noțiune.....	190
248. Formele revocării tacite.....	190
A. Distrugerea voluntară a testamentului olograf.....	190
B. Redactarea unui nou testament incompatibil cu precedentul.....	191
III. Retractarea revocării.....	192
249. Noțiune.....	192
§2. Cauze de ineficacitate a legatului.....	193
I. Revocarea voluntară a legatului.....	193
250. Cazuri.....	193
A. Înstrăinarea lucrului.....	193
251. Noțiunea și condițiile revocării prin înstrăinarea lucrului.....	193
B. Distrugerea bunului.....	194
252. Noțiune.....	194
II. Revocarea judiciară a legatului.....	194
253. Asemănare și deosebire cu revocarea judiciară a donațiilor.....	194
A. Revocarea legatului pentru neexecutarea sarcinilor.....	195
254. Noțiune.....	195
B. Revocarea legatului pentru ingraturitudine.....	196
255. Cazuri.....	196
256. Mod de operare.....	197
257. Efecte.....	197
III. Caducitatea legatului.....	197
258. Noțiunea și cazurile de caducitate a legatului.....	197
254. Predecesul legatarului.....	197
259. Decesul legatarului înainte de realizarea condiției suspensive care afectează legatul.....	198
260. Incapacitatea și renunțarea legatarului.....	198
261. Pieirea lucrului.....	198
§5. Efectele revocării și ale caducității legatului.....	199
262. Revocarea și caducitatea legatului au efect relativ.....	199
263. Principiul atribuirii profitului legatului desființat, debitorului său.....	199
264. Excepția: dreptul de acrescământ.....	199
265. Efecte dirijate de testator prin substituția vulgară ori a instituirii legatarilor cu titlu particular conjuncți.....	200

TITLUL III. ORDINEA PUBLICĂ SUCCESORALĂ. LIMITELE PUTERII DE A DISPUNE ASUPRA BUNURILOR SUCCESORALE.....	201
266. Caracterul normelor juridice care reglementează succesiunea.....	201
267. Reculul ordinii succesore imperitive față de puterea voinței particularilor	202
CAPITOLUL I. INTERDICȚIA ACTELOR JURIDICE (PACTELOR) ASUPRA SUCCESSIONILOR NEDESCHISE.....	203
268. Unitatea noii reglementări	203
269. Fundamentul acestei interdicții este dublu	203
§1. Noțiunea de act juridic asupra succesiunilor viitoare	204
270. Criterii de delimitare	204
271. Calificarea actului juridic încheiat de prezumtivi succesori.....	204
272. Dificultatea calificării actului juridic făcut de <i>de cujus</i>	204
§2. Pactele asupra succesiunilor viitoare admise de noul Cod civil	205
273. Pactul succesoral și pactul <i>post mortem</i>	205
274. Pactul succesoral și convenția sub condiția decesului.....	206
275. Autorizarea convențiilor de împărțire a succesiunii în tipul vieții lui de cuius	206
276. Autorizarea convențiilor de renunțare la rezervă, în interesul familiei	206
277. Autorizarea pactelor în interesul comerțului	207
§3. Sancțiunea actelor juridice asupra succesiunii nedeschise	207
278. Convențiile asupra succesiunii nedeschise sunt nule absolut	207
CAPITOLUL II. INTERDICȚIA SUBSTITUȚIILOR FIDEICOMISARE. SUBSTITUȚIA VULGARĂ.....	208
§1. Substituția fideicomisară	208
279. Definiție	208
§2. Noțiune de substituție fideicomisară	208
280. Condițiile substituției fideicomisară.....	208
A. Existența a două liberalități succesive	208
B. Sarcina pentru primul gratificat de a conserva dreptul și de a-l transmite	208
C. Executarea celei de a doua liberalități la decesul primului gratificat	209
281. Sancțiunea substituției fideicomisare	209
282. Substituțiile fideicomisare permise	209
283. Substituții fideicomisare permise expres de lege	209
284. Operații juridice apropiate de substituțiile fideicomisare.....	211
CAPITOLUL III. REZERVA SUCCESORALĂ	213
285. Măsuri de protecție în favoarea moștenitorilor legali ce fac parte din cercul restrâns al familiei lui <i>de cujus</i>	213
286. Fundamentul rezervei succesore.....	214
287. Utilitatea practică a rezervei succesore	214
288. Definiția rezervei și a cotității disponibile.....	214
289. Natura juridică a rezervei	215
Secțiunea I <i>Titularii, condițiile și întinderea dreptului la rezervă succesorală</i>	216
Subsecțiunea I <i>Moștenitorii rezervatari</i>	216
A. Moștenitorii în linie dreaptă.....	216
290. Delimitarea sferei moștenitorilor în linie dreaptă rezervatari	216
B. Soțul supraviețuitor	217
291. Regulă de favoare ce aliniază pe soțul supraviețuitor lângă moștenitorii în linie dreaptă foarte apropiați lui de cuius	217

Subsecțiunea a II-a <i>Calitatea de moștenitor</i>	218
292. Opoziția dintre <i>pars bonorum</i> și <i>pars hereditatis</i>	218
Subsecțiunea a III-a <i>Întinderea rezervei succesoriale</i>	218
293. Tehnica de reglementare a rezervei moștenitorilor	218
§1. Întinderea rezervei a moștenitorilor rezervatari și a cotității disponibile aflată la dispoziția lui de cuius	219
294. Criterii de delimitare	219
I. Reserva soțului supraviețuitor și cotitatea disponibilă la dispoziția lui <i>de cuius</i>	219
295. Dreptul la rezervă al soțului supraviețuitor, natură și caractere juridice	219
296. Beneficiul dreptului la rezervă al soțului supraviețuitor	219
297. Întinderea rezervei soțului supraviețuitor	219
II. Întinderea rezervei moștenitorilor rezervatari în linie dreaptă și cotitatea disponibilă ordinară la dispoziția lui <i>de cuius</i>	220
298. Tehnica de calcul	220
A. Reserva descendenților și cotitatea disponibilă ordinară la dispoziția lui <i>de cuius</i>	221
299. Aplicarea tehnici de calcul	221
300. Regula de principiu	221
301. Prezența moștenitorilor de gradul II	221
302. Descendenți renunțatorii și precedenții fără succesori	222
B. Reserva ascendenților și cotitatea disponibilă ordinară la dispoziția lui <i>de cuius</i>	222
303. Aplicarea tehnicii de calcul	222
304. Condiții necesare pentru a se prevala de dreptul la rezervă	223
III. Cotitatea disponibilă ordinară în cazul unei dezmoșteniri a soțului supraviețuitor și a unuia sau unora dintre celelalte categorii de moștenitori rezervatari cu care poate să intre în concurs, în ordinea claselor	224
305. Discriminare sau egalitate?	224
306. Baza de calcul al rezervei	224
§2. Cotitatea disponibilă a soțului supraviețuitor	224
A. Dreptul soțului supraviețuitor în calitate de legatar sau donator	225
307. Liberalități în limita cotității disponibile ordinare	225
308. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor în concurs cu descendenții dintr-o relație anterioară a lui <i>de cuius</i>	225
B. Domeniul de aplicare al art. 1090 Cod civil	225
309. Ratione personae	225
310. Ratione materiae	226
C. Întinderea cotității disponibile speciale. Regulă generală de calcul	226
311. Liberalitatea făcută soțului supraviețuitor nu poate depăși partea descendentului dintr-o căsătorie anterioară ce a luat cel mai puțin	226
Subsecțiunea a IV-a <i>Sancțiunea depășirii cotității disponibile ordinare și a încălcării rezervei moștenitorilor rezervatari</i>	227
312. Dispozițiile care aduc atingere rezervei succesoriale	227
313. Clauza care nu constituie act de dispoziție	227
314. Sancțiuni	227